

important que un grup ha vençut, que parlar, cofoi, de l'anda a aquell cim insignificant, un bon matí d'eufòria. Això s'ha viscut, es recorda, s'estima.

En tot cas, la nostra ruta assegurava aquesta estimació, el bell record del minúscul país guanyat a base de garbar adeleradament per les collades, de dormir al ras de les seves valls, de buscar conversa i algú que altre favor a la seva gent. Un record no pas tan fugisser com el d'entrar a un magatzem, un matí de presses.

Ara la tartera per arribar al coll se'ns feia llarga, pesada, i la congesta que ens feria els ulls al llarg de la vessant de sota nostre, una temptació per trobar-hi el camí recte i fàcil.

Una motxilla despresa en un moment de nervis ens féu donar del risc. Calgué anar-la a cercar gairebé a baix al llac. Sort del piolet ben emprat fent «la bruixa» a l'hora d'abandonar-se a la seva pell metàl·lica.

L'advertiment del cap fou sever. Per res calia tocar la neu. Sempre era més segur el camí per la roca, encara que calgués engarrapar-s'hi. Dalt l'espadat trobariem la tartera que ens permetria rossolar fins a pocs metres del coll.

Instintivament vaig imaginar-me per uns moments tot el grup en fila, una darrera l'altre, travessant aquella congesta amenaçadora. Un sol peu que no encaixés a la petja que el de davant obriria esbotzant el glaç, podia ocasionar la relliscada.

Fou un moment de desacord entre monitors i cap. Breu, però empipador. El cap sabia bé el què es feia.

Finalment, això temut, fou l'únic sistema per guanyar els pocs metres que ens faltaven. Cautelosament en reeixírem.

No sé a quina hora dinàvem a dalt el port de Baiau entre els clarors enlluernants. El dia era preciós i els cims allà mateix amb tot l'encant. Possiblement el moment culminant de la ruta. El més recordat.

La muntanya, sempre apuntant l'infinit, ha esdevingut pels homes signe de constància en l'esforç, de valentia, de llibertat, vida... d'Eternitat. «Les muntanyes parlen de Vós, Senyor». Elles connecten d'una manera sensible amb la immensitat.

Tanmateix l'Andorra d'aquells cims era ben bonica, ben lliberta. Tot aquell encrestament de muntanyes, bojament en-

filant-se qui més podia unes per damunt les altres, semblava atiat per un esperit rebel a la terra baixa.

Fou dintre el clos d'aquests massissos, desafiants com un exèrcit, que un petit poble hi començà un dia sa pròpia història. D'alguna manera les muntanyes configuraren el seu tarannà. I els replecs de les seves valls li imposaren el conviure de veïnatge. Cims i afraus el retingueren dins l'esclavatge que el faria indomable, despreciable. Però a la llarga, l'alliberària dels poders dominadors dels seus germans.

Avui Andorra viu rumbosa, en el tràfec del comerç, i les valls li van estretes a l'impuls d'aquesta febre. Lleis i estatuts del principi li van balders, imprecisos i desfassats al dinamisme comercial. Ben clar ens ho diria la bona dona de l'hostal d'Ercs.

—L'Andorra d'avui no és pas la mateixa que la d'ahir. Tot ha canviat. Pobles i persones.

Sens dubte que l'Andorra actual, tan freqüentada, no demanava pas tant d'esforç com la d'un temps passat que ara aquells cims semblaven recordar-nos.

L'immobilisme incòmode de l'esperit tradicional d'abans va fent lloc a l'immobilisme còmode del benestar, sense esperit, d'ara.

Quin poble se n'escaparà?

Gran part de la davallada fou sempre bolcats a la mirada tèrbola d'un altre estany, glaçat a baix l'ombra d'un clot. Més que feréstec feia pensar en la visió d'un paisatge interplanetari. Tot pedra, gel i aigua babosa entre les esquerdes. Ni un clap d'herba.

Més avall poguérem caminar enfonsats pel propi pes a la neu de congestes ja suaus, ara apagades per l'ombra de la tarda. Algú amb molt sort.

I finalment, el Pla de l'Estany, sobre Arinçal, com un paradís perdut després de tanta pedra. Ens esperava amb el cant de la cascada i el prat més verd.

Cap avall, ja fosquejava, però la llum rosada dels cims ens donà el temps just per acampar.

Aquella nit res destorbaria el nostre son fins el sol de mig matí, estona han inflamant la tenda.

DIDAC FAIG

Ferretería

Menaje

Le ofrece sus servicios, y pone a su disposición un extenso y variado surtido de todo lo referente a Ferrería y Menaje.

P O M A

Transportes

CON GRUA Y VOLQUETE

Ctra. de San Feliu (El Rieral) - Teléfono 24
SANTA EULALIA DE RONSANA

Pinsons

Relats

Teléfono 11 i 128

LLIÇA D'AMUNT